

Çocukluk çağı santral sinir sistemi demyelinizan hastalıkları

Prof.Dr. Sebahattin VURUCU

Santral sinir sistemi demiyelinizan hastalıkları

- Genetik olarak yatkın kişilerde
- Çevresel etkenler tarafından tetiklenen
- İmmün sistemin bozulması nedeniyle ortaya çıktığı düşünülen durumlar

Akut dissemine ensefalomyelit

- İnsidans 0.2-0.4/100 000
- En sık görüldüğü yaş grubu 5-8
- E>K
- Genellikle enfeksiyonlar veya aşılarından (%5) sonra akut veya subakut olarak (4-13 gün) başlar

Akut dissemine ensefalomyelit

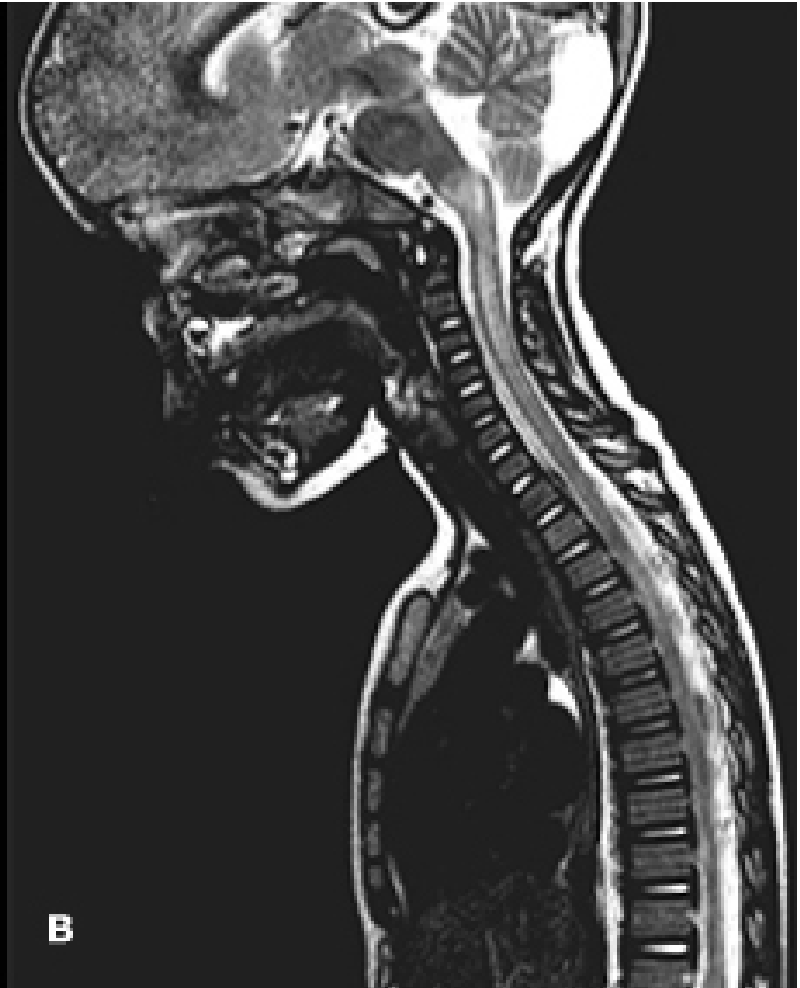
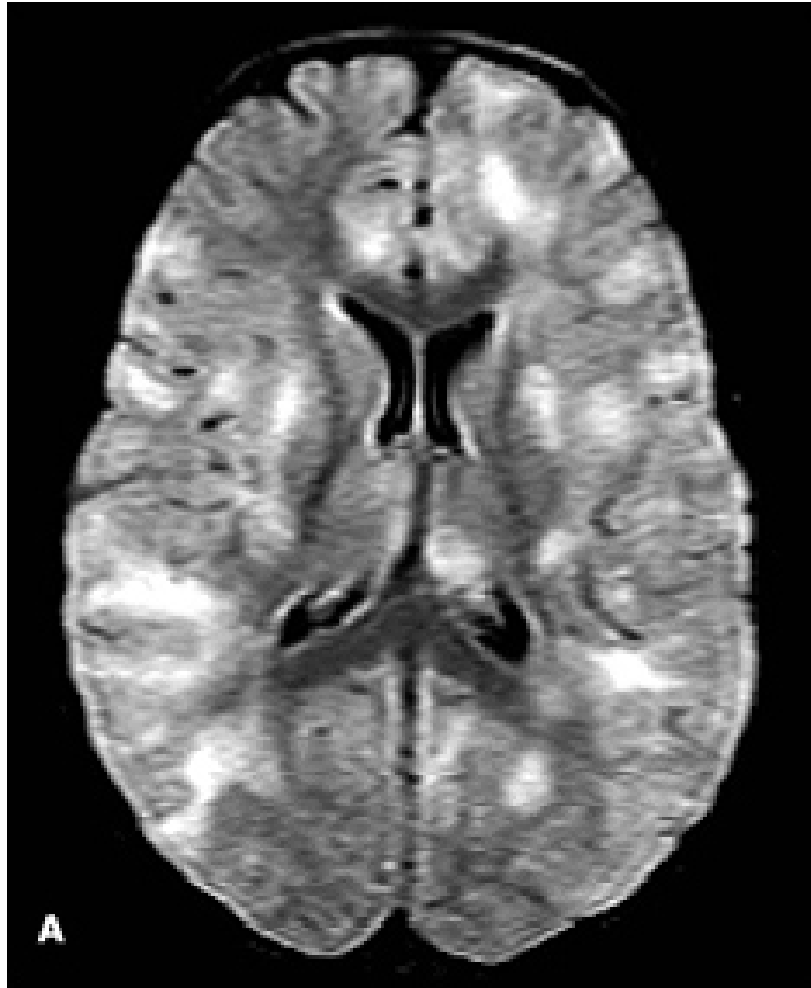
Klinik bulgular

- Baş ağrısı, ateş, kusma, meningismus
- Ensefalopati
- Multifokal nörolojik anormallikler
- Nöbet (1/3)

Akut dissemine ensefalomyelit

Tanı kriterleri

1. ateş, sistemik hastalık veya postiktal semptomlarla açıklanamayan **ilk polifokal SSS demiyelinizan atağı ve ensefalopati** olması
2. **ilk 3 ayda çekilen MRG'de anormallik** saptanması (beyinde bilateral, asimetric, sınırları düzensiz, 1-2 cm den daha büyük, yamasal tarzda beyaz cevher ve derin gri cevher lezyonları, beyin sapı ve spinal kord lezyonları)
3. başlangıçtan **3 ay geçtikten sonra yeni klinik ve MRG anormalliğinin olmaması**

Akut dissemine ensefalomyelit

İlave laboratuvar bulgular

- ESR ve CRP yüksekliđi
- Lökositoz
- BOS ta pleositoz ve protein yüksekliđi
- OKB nadiren pozitif
- Anti MOG antikor pozitifliği artmış relaps riski?

Akut dissemine ensefalomyelit

- 3 ay ara ile 2 ADEM atağının olmasına **multifazik** ADEM deniyor
- 3. ataktan sonra MS veya NMO ihtimali artıyor
- Akut hemorajik lökoensefalopati; ağır seyirli ADEM

Akut dissemine ensefalomyelit

Tedavi

1. Bakteriyel/viral menenjit için ampirik antibiotik tedavi
2. Yüksek doz i.v. metilprednizolon + oral prednizolon
3. İViG
4. Plazmaferez

Akut dissemine ensefalomyelit

Prognoz

- Çoęunlukla 4-6 haftada %60-90 oranında iyileşme

Multipl sklerozis

- İnsidans 1.35-2.5/100 000
- Çocukluk çağında başlangıç %5
- <%1, <10 yaş başlangıç
- K>E (2.8)
- Aile öyküsü riski artırıyor
- Etiyolojide EBV enfeksiyonu ve vitamin D eksikliği ?

Multipl sklerozis

Tipleri;

1. Relaps-Remisyonla giden form (%95)
2. Primer progresif (%2.3)
3. Sekonder progresif
4. Progresif-relapsla giden form

Multipl sklerozis

MS uzaysal ve zamansal yayılım gösteren rekürren ataklarla karakterize bir hastalık

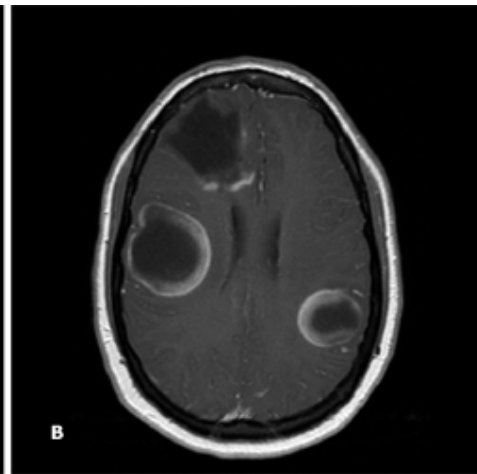
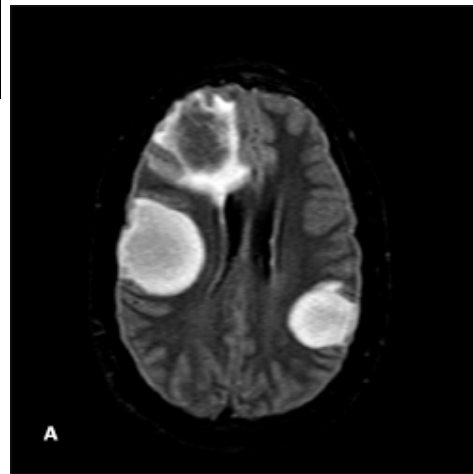
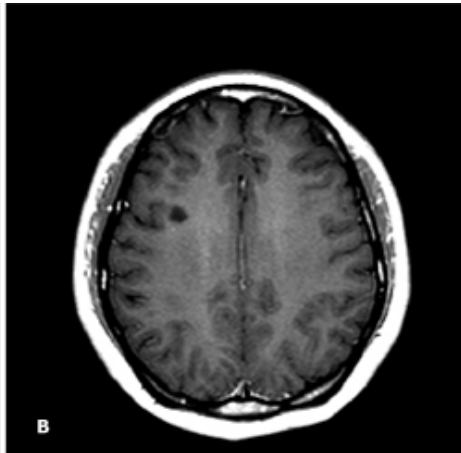
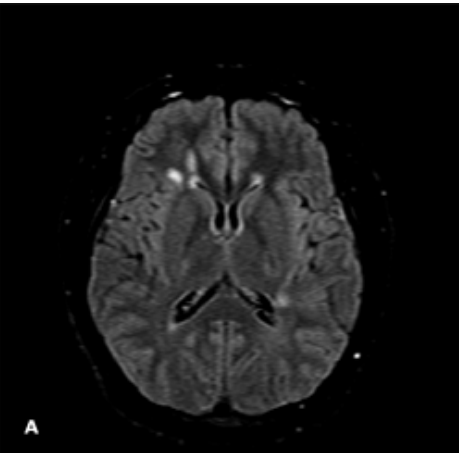
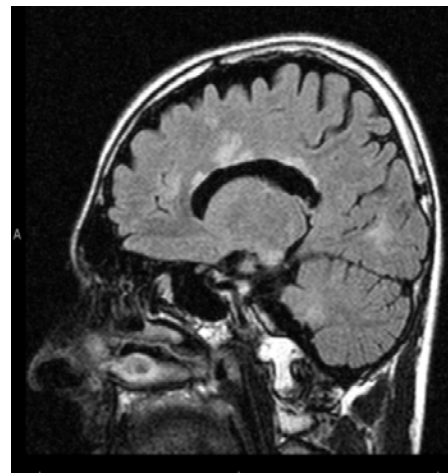
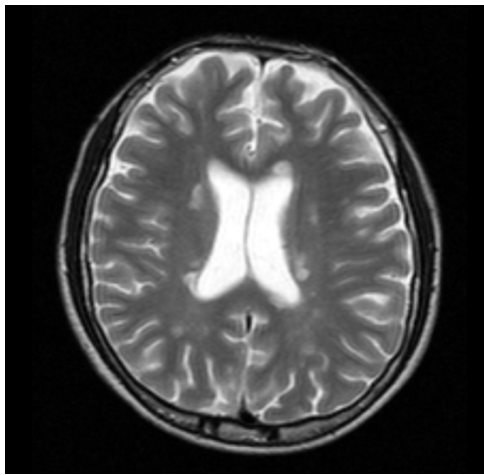
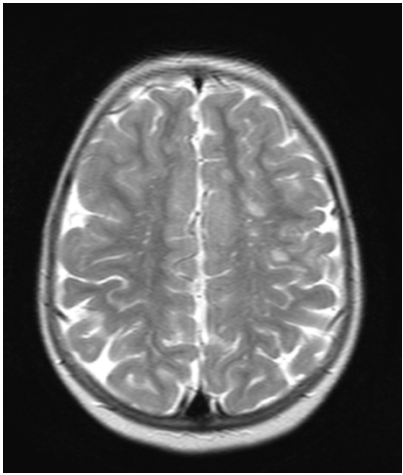
Atak; enfeksiyon ve ateş olmaksızın, en az 24 saat süren, mevcut veya geçirilmiş (en az 30 gün ara), hasta tarafından belirtilen veya objektif olarak gözlenen SSS'nin akut enflamatuvar demiyelinizan olayı

Uzaysal yayılım; MRG T2 kesitlerde 4 bölgeden (periventriküler, jukstakortikal, infratentorial ve spinal kord) en az ikisinde ≥ 1 lezyon olması veya sonraki ataklarda yeni lezyon olması

Zamansal yayılım; MRG de eş zamanlı asemptomatik gadolinyum tutan ve tutmayan lezyon varlığı veya takip MRG de yeni gadolinyum tutan lezyon varlığı

Multipl sklerozis

- MRG lezyonları iyi sınırlı, periventriküler ve korpus kallosuma lokalize olup en iyi T2 ağırlıklı görüntülerde izlenir
- Tümefaktif lezyonlar görülebilir
- T1 ağırlıklı görüntülerde hipointens lezyonlar (kara delikler) görülebilir

Multipl sklerozis

Tanı (2010 McDonald kriterleri)

1. En az 30 gün ara ile ≥ 2 ensefalopatik olmayan atak ile MRG de SSS de >1 alan da lezyon
2. Bir MS atağı ve MRG uzaysal yayılım kriterleri ile uyumlu lezyonlar olup takip MRG lerde zamansal yayılımla uyumlu lezyonlar
3. Bir ADEM atağından en az 3 ay sonra gelişen ensefalopatik olmayan atak ve yeni MRG de uzaysal yayılımla uyumlu lezyonlar
4. ADEM ile uyumlu olmayan ilk atak sonrası MRG de uzaysal ve zamansal yayılıma uygun lezyonlar (≥ 12 yaş)

Multipl sklerozis

İlave laboratuvar bulgular

- BOS ta;
  - OKB pozitifliği (%92)
  - Artmış Ig G indeksi (%64-75)
  - Pleositoz (%33-73)
- Vizüel ve duyusal uyarılmış potansiyellerde uzama

Ayırıcı tanı

- 1. İflamatuvar hastalıklar;** ADEM, NMOSD, SLE, PACNS, APS, Sjögren sendromu, Behçet sendromu
- 2. SSS maliniteleri;** Lenfoma, Glioma
- 3. Lökodistrofiler;** MKL, X-ALD, Alexander hastalığı
- 4. SSS enfeksiyonları;** meningoensefalit, Lyme hastalığı, WNV, Sifilis, HIV
- 5. Vitamin eksikliği;** B12, folat
- 6. Granulomatos hastalıklar;** Nörosarkoidoz, Wegener
- 7. Mitokondrial hastalıklar;** Leber herediter optik nöropati

	ADEM	MULTİPL SKLEROZ
YAŞ	<10	>10
Prodromal viral hastalık	+	-
Ateş, ense sertliği	+	-
Semptomlar	Çoklu	Tekli
Miyelopati	Tam	Parsiyel
Ataksi	Sık	Nadir
Optik nörit	Bilateral	Unilateral
BOS	Pleositoz, Anti MOG +	OKB +
MRG	Çoklu, nisbeten büyük, sınırları düzensiz, aynı yaşta, subkortikal ve derin gri cevher lezyonları	Daha düşük sayıda, sınırları keskin, farklı yaşlarda, periventriküler ve korpus kallosum lezyonları, kara delikler
Aile hikayesi	-	%20

Multipl sklerozis

Tedavi

- Akut atak;
  - Yüksek doz metilprednizolon ± oral prednizolon
  - İViG
  - Plazmaferez
- Profilaktik;
  - İnterferon beta
  - Glatiramer asetat
  - Natalizumab, fingolimod, dimetil fumarat

Multipl sklerozis

Prognoz

- Morbidite gelişimi erişkinlere göre daha yavaş
- Ancak relaps hızı daha yüksek
- Yorgunluk ve depresyon sık, kognitif etkilenme olabilir

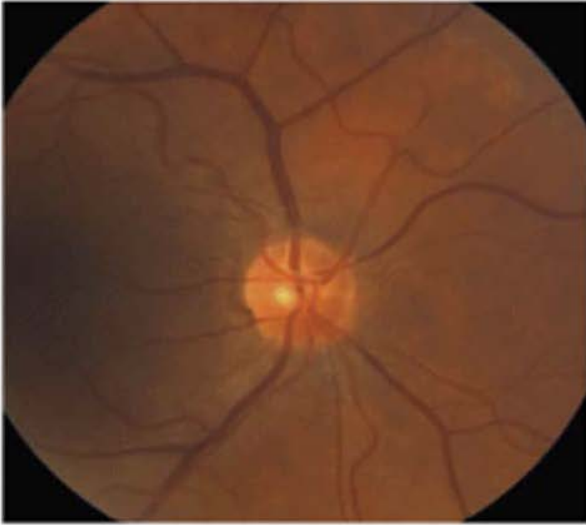
Klinik izole sendrom

Tanı kriterleri

1. Klinik olarak SSS inflamatuvar demiyelinizan monopolifokal (Optik nörit, transvers miyelit, beyin sapı ve beyin sendromu) atağı
2. Önceden SSS demiyelinizan hastalık öyküsünün olmaması
3. Ensefalopati olmaması
4. MRG bulgularının MS ile uyumlu olmaması

Optik nörit

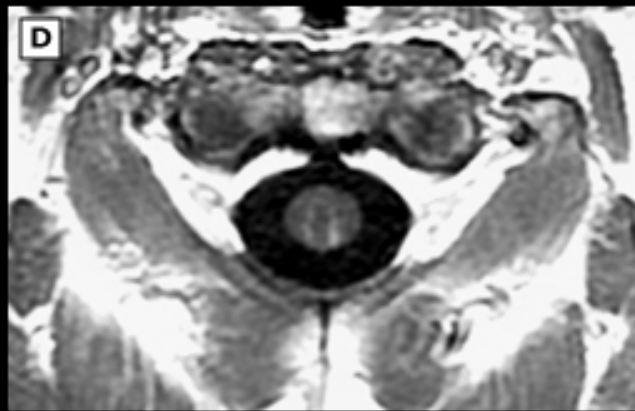
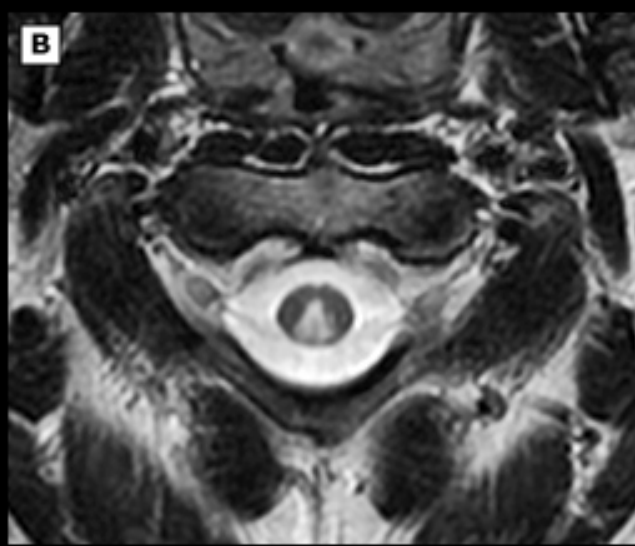
- İnsidans 0.2/100 000
- İdiopatik veya ADEM, MS ve NMO bulgusu olabilir
- <10 yaşta daha çok bilateral
- Klinik olarak görme keskinliğinde azalma, renkli görmede bozulma ve görme alanı defektine yol açar
- Çocuklarda prognoz daha iyi, 1/3 tekrarlayabilir

Transvers miyelit

- İnsidansı 2/1 000 0000
- <5 yaş ve >10 yaş olmak üzere bimodal dağılım
- Vakaların ½ de öncesinde febril hastalık, ¼ de de aşılama öyküsü
- Sırt ağrısı ile başlar, motor ve duyuşal defisitlerle birlikte mesane ve barsak disfonksiyonu gelişir
- Spinal MRG de sinir kökleri, kauda equinada ve santral gri cevherde tutulum
- NMO ve nadiren de MS'e eşlik edebilir
- Guillain Barre ile ayırıcı tanı şart
- Prognoz erişkinlere göre daha iyi

Nöromiyelitis optika (Devic Hastalığı)

- İnsidansı 0.05-4/100 000
- Çocukluk çağında başlangıç %3-5
- Klinik olarak eş zamanlı veya ardışık TM ve ON semptom ve bulguları, ayrıca beyin sapı tutulumu varsa kusma ve hıçkırık
- %20 monofazik, %80 relapslarla seyreder

Nöromiyelitis optika (Devic Hastalığı)

Tanı kriterleri

ON ve TM kriterleri yanında aşağıdakilerden en az ikisi

1. Longitudinal ekstansif miyelit; MRG de en az 3 segment tutulması
2. İlk MRG'nin MS için tanısal olmaması
3. NMO-Ig G pozitifliği

NMO spektrum bozukluđu

- Klinik ve radyolojik olarak MS benzeyen, genellikle NMO Ig G pozitif, tek veya rekürren ON, TM, beyin sapı veya beyin sendromları
- NMO Ig G negatif hastalarda anti MOG antikor pozitif ise prognoz daha iyi

